

Programma zaterdag 26 september 2020

Dorpskerk
Beetsterzwaag

Aanvangstijd 16.00 uur

Wyske Holtrop, cello
Caspar Vos, piano

Luigi Boccherini
(1743-1805)

Sonate in c kl. t. G. 2
Adagio
Allegro
Allegretto

Robert Schumann
(1810-1856)

Fantasiestücke, opus 73
Zart und mit Ausdruck
Lebhaft, leicht
Rasch und mit Feuer

Martijn Padding
(1956)

‘It Sings, It Whispers’ voor cello solo

Federico Mompou
(1893-1987)

El plany del captaire voor piano solo

Francis Poulenc
(1899-1963)

Sonate voor cello en piano, FP 143
Allegro – Tempo di Marcia
Cavatine
Ballabile
Finale

Gabriel Fauré
(1845-1924)

Morceau de concours arr. Steven Isserlis - Après un rêve

Toelichting programma zaterdag 26 september 2020 Dorpskerk Beetsterzwaag

Misschien is het niet zo gek dat een aantal van de mooiste cellowerken door Franse componisten geschreven zijn. De cello is immers een instrument dat dwarse lyriek kan koppelen aan een gevoel van nostalgie en melancholie, gevoelens waar de Fransen geregeld in uitblinken. Toch is het programma van Wytse Holtrop ondanks, of misschien wel dankzij de aanwezigheid van twee Franse componisten, enorm gevarieerd. Dat komt ongetwijfeld omdat Fauré en Poulenc, los van wat gemeenschappelijke noemers, een heel ander klankideaal hadden. Fauré stond nog met één been stevig in de romantiek, Poulenc zette zich met het componistencollectief Les Six juist weer af tegen andere componisten voor hem. Het moest licht en luchtig, al bleef ook Poulenc een Fransman ten voeten uit. En Schumann? Deze Duitse componist gaf, gek genoeg in een werk dat hij oorspronkelijk schreef voor klarinet, al in het midden van de negentiende eeuw ook voor de Fransen het goede voorbeeld. Zijn Fantasiestücke lijken immers gemaakt voor de peinzende, dromerige kant van de cello.

Voor Robert Schumann was de cello geen vanzelfsprekendheid. De componist die zich het beste thuis voelde achter de vleugel schreef een van zijn bekendste cellowerken in eerste instantie zelfs voor een ander instrument. Want toen hij in februari 1849 begon aan zijn **Fantasiestücke op. 73** had hij in eerste instantie een klarinet in gedachten. Voor Schumann was dat instrument een equivalent van de menselijke stem en hij wilde zich met de drie Fantasiestücke oefenen om beter te kunnen schrijven voor de klarinet. Schumann vond, toen na wat mindere jaren de creatieve energie in 1848 weer eens kortstondig opbloeide, zijn manier van schrijven voor blazers niet idiomatisch genoeg en had zichzelf opdracht gegeven daar wat aan te doen. Met werken als de Romances voor hobo, Adagio en Allegro voor hoorn en de Fantasiestücke voor klarinet en piano wist hij zijn eigen opdracht met succes te vervullen. De Fantasiestücke vormen een idiomatisch werk in drie delen die thematisch met elkaar in verband staan. Het eerste deel benadrukt de lyriek van de klarinet, het tweede deel is een prachtig duet tussen klarinet en piano en het laatste deel laat vooral de onstuimige kant van de klarinet horen. Omdat Schumann een redelijk ontwikkelde zakelijke kant had, publiceerde hij ook meteen versies met de viool of de cello in de hoofdrol. Niet geheel toevallig passen het liedachtige eerste deel, het stemmige tweede deel en het gepassioneerde laatste deel vooral de cello als een tweede jas. Schumann beschouwde het werk echt als een eenheid en liet de delen elkaar zonder pauze (attaca) opvolgen.

‘Mozart ontmoet Stravinsky tijdens een Parijs cabaret’, zo is de **Cellosonate** van Francis Poulenc wel genoemd. En daarmee is geen woord te veel gezegd. Tederheid, sensualiteit en een aversie jegens alles wat naar extreme complicatie riekt tekenen dit werk dat in alles een luchtige neoklassieke sfeer ademt. De Cellosonate bestaat uit de traditionele vier delen met een eerste deel waarin een sonatevorm te herkennen is, een even ernstige als lyrische Cavatine bij wijze van langzaam rustpunt, een vrolijk cabaretesk Ballabile (‘geschikt om op te dansen’) dat als scherzo fungeert en een verrassend diverse finale die heen en weer schiet tussen het gedragen largo van de eerste maten en een music hall-achtig vervolg.

Het kostte Poulenc mede door de Tweede Wereldoorlog enige tijd om deze sonate te schrijven. Hij begon eraan in 1940 op verzoek van de Franse cellist Pierre Fournier. Pas in 1948 voltooide hij, na aandringen van Fournier die Poulenc veelvuldig bijstond met technische cellozaken, de sonate. De ontvangst na de première in mei 1949 waarbij Poulenc zelf Fournier begeleidde was wisselend. De Cavatine werd allerwegen geroemd, maar de rest van de sonate kwam niet verder dan het oordeel ‘plezierig’. Inmiddels geldt het werk als ‘een vaste waarde in het cellorepertoire’ en ‘een van de beste composities van Poulenc.’

De liederen van Gabriel Fauré worden geregeld beschouwd als een brug tussen de Duitse lyriek van een componist als Robert Schumann enerzijds en het dromerige impressionisme van Franse landgenoten als Debussy en Ravel anderzijds. Niet zo gek. Fauré was een student van de toch wat Duits georiënteerde Saint-Saëns en docent van Maurice Ravel. Het was Ravel die beweerde dat het aan Fauré te danken was dat het Duitse lied niet alles overheersend werd aan het einde van de negentiende eeuw. Inderdaad wist Fauré vooral in zijn liederen de Franse tijdgeest perfect te vangen. Zo schreef hij in 1870 **Après un rêve**. Niet alleen de tekst, maar ook melodie en harmonie drukken het verlangen van iemand uit naar zijn of haar geliefde in een extatische droom. Vandaar dat het lied al snel bewerkt werd voor cello en piano. De Spaanse cellist Pablo Casals was er al vroeg bij om het werk om te zetten in een meesterlijke cellominiatuur en later deed Steven Isserlis het nog eens dunnetjes over met een transcriptie die de heerlijk dromerige lyriek extra benadrukt.

Paul Janssen

Wytske Holtrop behaalde in 2018 haar master cum laude aan het Haute École de Musique de Genève waar zij studeerde bij François Guye. Haar bachelor ronde zij af met grote onderscheiding aan het Koninklijk Conservatorium in Brussel bij Jeroen Reuling. Momenteel volgt zij lessen bij Leonid Gorokhov in Hannover. Met ingang van het seizoen 2019-2020 speelt Wytske in het Konzerthausorchester in Berlijn, waar ze werd toegelaten tot de Kurt Sanderling orkestacademie. In 2019 kwam haar debuut CD 'Cello Frysienne' uit onder het label Aliud records.

Zij volgde masterclasses bij o.a. Natalia Gutman, Gary Hoffman en Nicolas Altstaedt. Wytske speelde als soliste met verschillende orkesten in Nederland en geeft regelmatig solo recitals. Zij speelde op festivals zoals het Internationaal Kamermuziekfestival Schiermonnikoog en het Ars SummerFest in Vilnius. In 2015/2016 was zij geselecteerd voor de orkestacademie van het Nationaal Orkest van België.

Wytske was meerdere malen prijswinnaar bij Stichting Jong Muziektalent Nederland en het Prinses Christina Concours. Ook won ze de Prix du Musée Bonnat tijdens de Académie Ravel in Saint Jean de Luz. In 2018 ontving zij uit handen van Emmy Verhey de Friese Emmy 'Runner up Award'.

Wytske bespeelt een cello van Tanguy Fraval, Brussel (2011) en een strijkstok van Doriane Bodart, Parijs (2016).

Caspar Vos (1988) begon zijn piano-opleiding bij Frank Peters aan het Artez Conservatorium in Arnhem. Hij vervolgde zijn studie bij Jan Wijn aan het Conservatorium van Amsterdam, waar hij in 2014 zijn masteropleiding met de hoogste onderscheiding afsloot.

Caspar heeft met succes deelgenomen aan tal van nationale en internationale concoursen, waaronder het Grand Dominique Concours in Nederland, het 18e Internationale Pianoconcours Jean Francaix en het 8e Internationale Mayenne Pianoconcours, beide in Frankrijk. In 2017 ontving Caspar de Dutch Classical Talent Audience Award voor zijn originele nieuwe concept 'een programma zonder programma'.

Als solist speelde Caspar pianoconcerten van Prokofiev, Mendelssohn en Poulenc. Hij is ook een gepassioneerd kamermuzikspeler en speelt regelmatig met gerenommeerde musici van over de hele wereld. Caspar werd uitgenodigd om te spelen op verschillende nationale en internationale muziekfestivals, zoals het International Chamber Music Festival Schiermonnikoog en Wonderfeet in Nederland, het Aurora Festival in Zweden, het International Medtner Festival in Londen en Verão Clássico in Lissabon.

In februari 2018 kwam Caspar's debuutalbum Ego uit bij 7MNTN Records. Op de cd stonden werken van de Russische componist Nikolai Medtner. De opname werd met lovende kritieken ontvangen; Luister beloonde het met een 10 en Gramophone schreef: "Vos brengt [de] constant veranderende stemmingen van [de muziek] uit met flair en duidelijke genegenheid. Caspar brengt het gevoel van opwinding en rust, mysterie en exaltatie over dat zo kenmerkend is voor deze componist."

Afgelopen maart bracht Caspar zijn tweede album Restart uit, opgedragen aan de Catalaanse componist Frederic Mompou. De Nederlandse krant NRC noemde Restart "een album om te koesteren" en Trouw schreef "Vos bewijst dat hij een van de beste Nederlandse pianisten van zijn generatie is."

Caspar volgde masterclasses bij internationaal vermaarde pianisten als Dimitri Bashkirov, Ferenc Rados, Pavel Nersessian, Matti Raekallio, Eldar Nebolsin, Denis Pascal, Noam Greenberg en Pascal Devoyon. Caspar heeft uitgebreid gewerkt aan Medtner's muziek met Nikolai Lugansky en Severin von Eckardstein.

Naast optreden geeft Caspar ook regelmatig les aan het Koninklijk Conservatorium Den Haag en is hij curator voor het Jong Talent Festival Schiermonnikoog en Podium Witteman.